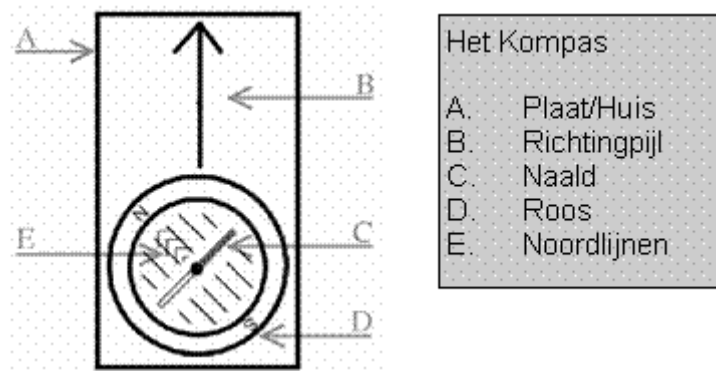

Kompas gebruik

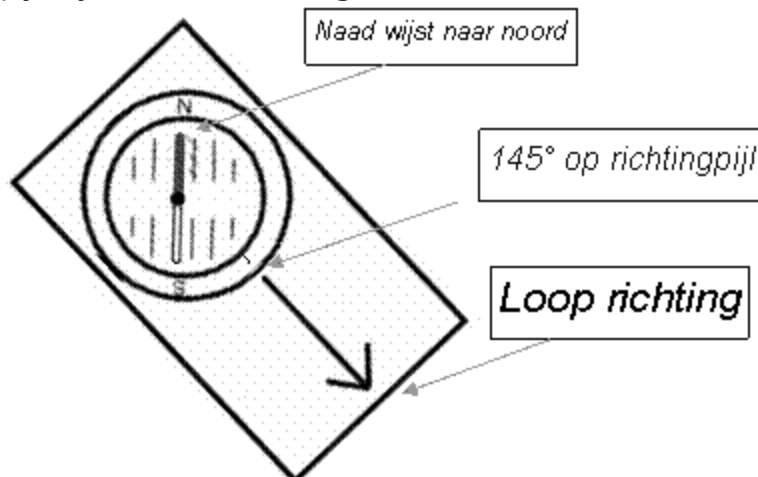
Uitleg kompas

Een kompas bestaat uit verschillende onderdelen. Om te beginnen de naald (C). Deze wijst met het gekleurde gedeelte naar het noorden. De naald is geplaatst in de roos (D), deze is draaibaar en voorzien van lijnen die we noordlijnen (E) noemen. Aan de buitenkant van de roos staat een maatverdeling in graden (gradenring), waarbij 180° zuid is en 360° noord. De roos is gemonteerd op een plaat (A) of in een huis (A). De plaat/huis is voorzien van een richtingpijl (B).

Kompas schieten [een opgegeven koers]

Als je naar 145° wilt lopen, draai je de roos zo dat 145° bij de richtingpijl staat. Draai nu het kompas tot dat de noordkant van de naald naar het noorden op de roos wijst. De richtingpijl wijst nu in de richting 145°.

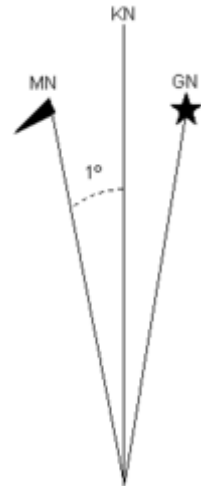
Zelf een richting bepalen [Koers bepalen]

Om een koers te bepalen op het terrein, zoek je eerst naar een markant object (liefst een object dat op een kaart staat, individuele bomen staan niet op een kaart). Je wijst met de richtingpijl naar het object. Vervolgens draai je de roos net zolang tot de naald en de noordlijnen in dezelfde richting wijzen. Op de roos kun je nu bij de richtingpijl aflezen in welke richting het object staat.

Declinatie

Een kompasnaald wijst niet naar de Noordpool. De naald van een kompas wijst naar het magnetische noorden en strikt genomen wijst de kompasnaald in de richting van de het plaatselijke magnetische veld. De Noordpool is het geografische noorden. Het verschil tussen deze "noorden" noemen we declinatie. Bij duurdere kompassen kun je de declinatie opheffen door de gradenring aan te passen aan de grootte van de declinatie. Als je geen rekening houdt met de declinatie, kan dat op bepaalde plekken op aarde tot gevolg hebben dat je maar liefst 45° uit koers kunt raken als je niet goed op let waar je kompas naartoe wijst. Het is dus altijd zaak om goed op de kaart te kijken wat het kaartnoorden is, waar het geografische noorden ligt en waar deze beiden ten opzichte van het magnetische noorden liggen.

In Nederland bedroeg de declinatie in het jaar 2000, ongeveer $1,25^\circ$; dit is dus te verwaarlozen.

Deviatie

De deviatie is de afwijking van een kompas door de nabijheid van ijzer of een ander magnetisch veld zoals radar of krachtstroomkabels. Op een ijzeren schip bijvoorbeeld, naast een lantaarnpaal of in de buurt van radarinstallaties kan de deviatie tot grote verwarring zorgen. In de zeevaart gebruikt men kompassen met een kompassteller, die deze afwijking neutraliseert. Zelfs een ijzeren gesp of horloge kan deviatie veroorzaken.